

Seimo antikorupcinės komisijos pirmininkas Rimantas Jonas DAGYS

Ar tikrai Lietuvoje kovojama su korupcija?

Neseniai sužinojome, kad demokratijos mūsų šalyje nedaugėja. Dabar premjeras G.Kirkilas, mėgindamas išsukti nuo atsakomybės už kosmos prieš korupciją rezultatus, mėgina abejoti ir „Transparency International“ paskelbtu nepagerėjusi korupcijos suvokimo Lietuvoje indeksu. Šis faktas akivaizdžiai liudija tai, kad valdančioji mažuma neturi aiškaus suvokimo, kaip realiai, ne teoriniai samprotavimais kovoti su korupcija. Nors Lietuvoje veikia visos tam reikalui skirtos institucijos, tačiau eilinis Lietuvos pilietis tikrai jaučia, kad padėtis šioje srityje negerėja. Kokios priežastys? Manau, svarbiausiu priežasčių yra keletas.

Politinės valios stoka

Pasirašome susitarimą dėl valdininkų turto, įgyto nepagrįstomis pajamomis, laikymo korumpuotai įgytu, bei vi-

suotinio turto deklaravimo įvedimo, o Seimo teisės ir teisėtvarkos komitetas bei Teisės departamentas vilkina procedūras, mėgina nuostatas įvardinti kaip antikonstitucines. Deja, valdančioji mažumos Vyriausybė nededa jokių pastangų ryžtingai išspręsti šią problemą ir pradėti šio klausimo diskusiją Seime.

Toleruojami nesąžiningi pareigūnų veiksmai

Prezidentui buvo neįdomu skaityti Seimo nacionalinio saugumo komiteto išvadas, į kotedžų istorijas įsipainiojė pareigūnai daro diplomatine karjerą. Premjeras sa-

vo patarejų įdarbina Seimo komisijos išvadose neigiamai įvertintus pareigūnus, EBSW skandale figūruojantys žmonės skiriama viceministrais ar mokesčių inspekcijos pareigūnais. Seimo valdančioji mažuma kartu su Darbo ir Liberaldemokratų partijos atstovais visiškai ignoravo Valstybinės tarnybinės etikos komisijos išvadas, kad žemės ūkio ministrė K.Prunkienė reklamavosi už mokesčių mokėtojų pinigus. Valdžios ištaigų vadovai mano, kad prievolė priversti valdininkus dirbtis skaidriai yra tik prokuratūros ar STT reikalas. Kaip šiuos signalus turėjo suprasti specjaliosios tarnybos ir visuomenė? Greičiausiai jie suprato,

kad apie korupciją reikia kalbėti, bet su ja aktyviai nereikiava kovoti.

Galima teisinės sąmonės aklavietė

Deja, daugelis teisininkų vadovaujasi nuostatomis, kuriuos žymiai apsunkina kovą su korupcija. Pateiksiu du pavyzdžius.

Pirmas. Valdininkas, spręsdamas žemės grąžinimo klausimus, pasinaudojė savo padėtimi, priima keliai desimt sau ir savo giminėms palankių sprendimų, tuo tarpu kitiems sprendimai vilkinami. Visiems akivaizdu, kad tai yra blogai, tačiau specialiosios tarnybos, remdamosios esą galiojančia teisine logika, mē-

gina nagrinėti kiekvieno atskiro sprendimo teisėtumą, bet ne visumą. Beje, specialiųjų tarnybų bandymų kreiptis į teismą dėl visumos, kaip man žinoma, nebuvo.

Antras. Žemės reforma dar nebaigta, ji teisiasi jau 16 metų. Žmonės, padavę pareiškimus 1991 metais, iki šiol laukia sprendimų. Jų bylos gulejo valdininkų stalčiuose, o kas jose buvo slepiama, ne visi pretendentai žinojo.

(keliamas į 2 psl.)

Uteniškių fotomenininkų paroda Seime

Rugsėjo 27 d. Seime Utenos žmonių išrinkto Seimo nario Edmundo Pupinio iniciatyva buvo atidaryta trijų fotomenininkų paroda „Trys viename“. Autoriai – skirtingo braizo ir skirtingą tematiką vystantys autoriai: Audronė Misiukaitė, buvusi fotožurnalistė, rodanti uteniškių portretus, Ramūnas Misiūnas, dalyvavęs projekte „Traktas Sankt Peterburgas–Varšuva“ ir rodantis inscenizuotus 19 a. uteniškių gyvenimo vaizdus, ir Adolfas Sinkevičius – peizažistas. Paroda surengta minint Utenos miesto gimtadienį. I parodą atvyko autoriai, grupė uteniškių kultūros darbuotojų, iš Utenos kilusių vilniečių, jų aplankė nemaža grupė su Utenos kraštu savo gyvenimą kaip nors siejančių Seimo narių.

„Tremtinio“ inf.

Utenos fotomenininkai (iš kairės): Ramūnas Misiūnas, Audronė Misiukaitė, Adolfas Sinkevičius ir Seimo narys Edmundas Pupinis

TS pirmininkas, Seimo vicepirmininkas Andrius KUBILIUS

Apie veidrodžius, dumbią ir kodėl kai kam kyla noras atsistatydinti

Neseniai premjeras pasiūlė atsistatydinti, jeigu Seimas priims Vyriausybėi nepatinkantį įstatymą dėl skolų pensininkams grąžinimo.

Taigi tenka dar kartą pažeidžiai, kad premjeras tokiais pareiškimais pademonstravo viena – jis jau ieško priežasčių trauktis iš posto, nes Seimo svarstomas įstatymas, nepaisant visų premjero gąsdinimų, niekaip negali buti laikomas valstybės finansų stabiliumo griovimu ar nepakeliamą naštą valstybei. Priešingai – Seimo svarstomas įstatymas, jeigu ir padidina bendrą valstybės įsipareigojimą grąžinti skolą pensininkams nuo Vyriausybės siūlomo 200 mln. iki 600–700 mln. litų, tai 2008 m., pagal Seimo patvirtintą įstatymą, kuriamo numatyta skolos grąžinimą išdėstyti per kelet metus, valstybės įsipareigojimai pirmiesiems metams bus mažesni nei Vyriausybės numatomi 200 mln. litų.

Kita vertus, visai nesuprantami Vyriausybės argumentai, kodėl pensijos turėtų būti grąžinamos tik tiems pensininkams, iš kurių dalis

pensijų buvo atimtos 2001–2002 metais, bet nebus grąžinamos tiems pensininkams, iš kurių pensijos buvo atimtos 1995–2000 metais. Vienintelis paaškinimas, kurį girdime – neužtenka pinigų. Bet kodėl, tariamai nesant pakankamai pinigų, Vyriausybė skiria visus 200 mln. litų tik vienai grupei ir užmiršta kitą grupę, iš Vyriausybės pareiškimų visiškai neaišku.

Dar keičiau skamba argumentas, kad, priėmus tokį įstatymą, nebus galima didinti pensijų visiems pensininkams – tai iš viso kažkoks nesuvokiamas argumentas, nes, pasirodo, pagal valdančiąją koaliciją yra galima iš vienų pensininkų atimti tai, kas jiems priklauso, ir pagerinti gyvenimą kitiems pensininkams. Todėl, jeigu Vyriausybė neradus kitų, naujų, ne finansinių argumentų, o vien tik grasins atsistatydiniu, nematau priežasčių, kodėl Seimo frakcijos, remiančios svarstomą įstatymą, turėtų pakeisti savo nuostatas.

Mes pasiruošę dar kartą atidžiai išklausyti Vyriausybės argumentus. Tačiau jau

dabar galiu pakartoti tai, ką esu sakęs: Seime svarstomas įstatymas nėra kokia nors katastrofa, nuo kurios premjeras, aukodamas savo postą, turėtų didvyriškai ginti Lietuvą. Tai elementaraus teisiniu ir socialiniu teisingumo su grąžinimo įstatymas ir jį priėmus premjerui nėra jokių kliūčių toliau dirbtis, jeigu jis dar to nori, taip pat ir įgyvendinant šį įstatymą.

Tačiau jeigu premjeras dėl kokių nors kitų priežasčių yra apsisprendęs trauktis iš posto ir tik ieško kokio nors populiarus pasiteisinimo, tokio atveju akivaizdu, kad niekas jo nuo tokio žingsnio nesulaike.

Suprantama, kad premjerui nėra lengva matyti jau daugiau nei metus besitęsiantį valdymo tikruosis rezultatus. Ir nors premjeras didvyriškai aiškina, kad kaltas ne jis, o prasti veidrodžiai, kurie atspindi prastą Lietuvos vaizdą, yra kalti, bet tokie propagandiniai ir nuolat pasikartojojantys argumentai, matyt, jau ir paties premjero nebejūkina.

(keliamas į 4 psl.)

Dėl saskrydžio "Su Lietuva širdy" rezoliucijos

Lietuvos krašto apsaugos ministro Juozo OLEKO atsakymas

Krašto apsaugos ministerija, vykdymada Ministro Pirmininko 2007 m. rugpjūčio 17 d. pavedimą Nr. 26-5020, išnagrinėjo Lietuvos politinių kalinų ir tremtinų, Laisvės kovų dalyvių saskrydžio "Su Lietuva širdy", vykusio Ariogaloje, rezoliuciją ir, atsakydama į joje išdėstyta susirūpinimą, kad "Lietuvos kariuomenės reforma vykdoma nacionalinio saugumo silpninimo kryptimi ir pažeidžiant Lietuvos konstituciją", ir raginimą "išsaugoti šauktinių kariuomenę ir stiprinti savanorių pajėgas bei Šaulių sąjungą", teikia informaciją šiais klausimais:

Lietuvos kariuomenės reforma. 2004 m. Lietuva įstojo į NATO ir kaip šios organizacijos narė formuoja ir įgyvendina savo gynybos politiką, kartu su sąjungininkėmis spręsdama bendras saugumo problemas. Narystė NATO sustiprino pagrindinį Lietuvos gynybos politikos tikslą – užtikrinti gyvybinių Lietuvos interesų, apibrėžtų Nacionalinio saugumo strategijoje, apsaugą.

Lietuvos kariuomenės pertvarka yra sudedamoji visame Aljanse vykstančio proceso dalis. Pagrindinis reformos tikslas – parengti Lietuvos, kaip NATO narės, kariuomenę efektyviai atsakyti į naujas saugumo grėsmes Aljansui ir Lietuvai. Šiam tikslui įgyvendinti kuriamos pajėgos, kurios galėtų greitai reaguoti į grėsmes šiandien ir ateityje, būtų gerai parengtos ir apginkluotos, mobilios ir gebėtų kartu su NATO pajėgomis užtikrinti Aljanso ir šalies gynybą ir prisidėti prie NATO operacijų už Lietuvos ribų. Taip pat svarbu parbėžti, kad Lietuvos kariuomenės vaidmuo šalies viduje nemažes: kariuomenė ir toliau teiks pagalbą valstybės ir savivaldybių institucijoms atsakydama į nekarinio pobūdžio grėsmes ir teroristinius išpuolius.

Svarstymai dėl perėjimo prie profesinės Lietuvos kariuomenės. Nauji reikalavimai ir užduotys kariuomenei, aktyvesnis Lietuvos karių dalyvavimas tarptautinėse operacijose, kas-

met mažejantis šauktinių skaičius, modernių technologijų diegimas kariuomenėje paskatino diskusijas dėl perėjimo prie profesinės karo tarnybos. Tačiau koks bus Lietuvos kariuomenės ateities modelis, lems ne tik kariiniai veiksmai, bet ir politiniai, teisiniai ir ekonominiai, taip pat strateginiai šalies tikslai, valstybės istorinė partis, geopolitinės realijos, visuomenės požiūris ir moralinės nuostatos. Kita vertus, iš naujo svarstyti kariuomenės formavimo principus taip pat skatina dabartinė situacija.

Pirmiausia, šiandieninė šaukimo sistema – socialiai neteisinga: šiuo metu tik apie 10 proc. jaunuolių atlieka privalomą karinę tarnybą. Be to, daugelis sugeba išvengti privalomoios karo tarnybos.

Nemotyuota sistema ir prievertinis kariuomenės formavimas suburia prastai motyvuotus ir atsitiktinius asmenis, dėl ko nukenčia kario parengimas, užduočių vykdymas ir kokybė.

Šauktinių kariuomenė nebeatitinka šiuolaikinei Lietuvos kariuomenei keliamų reikalavimų: šauktiniai negali vykti į tarptautines operacijas, modernių karinių technologijų diegimas kariuomenėje reikalauja specifinių išgūdžių ir gero profesinio parengimo, kuris užtrunka ne vienerius metus.

Didėja visuomenės dalis, pasiskantį už kariuomenę, organizuotą profesiniu pagrindu: Rinkos ir visuomenės nuomonės tyrimų bendrovei "Baltijos tyrimai" 2006 m. lapkričio mėnesį atlikus tyrimą paažėkėjo, kad 57 proc. Lietuvos gyventojų nuo 18 metų norėtų tik profesinės kariuomenės (birželį taip manė 51 proc.) ir tik 34 proc. mano, kad Lietuvai reikėtų ir profesinės ir šauktinių kariuomenės (2006 m. birželį taip manė 39 proc.).

Šiuo metu šauktiniai sudaro apie 17 proc. bendro karių skaičiaus, o išgy-

vendant LR Vyriausybės programą jų skaičių reikės sumažinti iki 10 proc. Todėl šauktinių atsisakymas nėra vien socialinio teisingumo klausimas, tai kartu ir klausimas, ar tikslina išlaikytikai karo prievolės sistemą ir šaukti jaunuolius atliskti privalomosios tarnybos, jei kariuomenėje šauktiniai tesudaro 10–17 proc. Nuoseklus šauktinių skaičiaus mažinamas jau dabar iš dailies parengė sistemą visiškai atsisakyti šauktinių, tačiau reikia pažymeti, kad joks pertvarkymas neturi sumažinti kovinės parengties ar padalinio veiklos efektyvumo. Todėl perėjimas prie profesinės kariuomenės nevyks nesilaikant LR Konstitucijos, automatiškai, neįvertinus galimos rizikos ir realių poreikių, t.y. efektyvumo saskaity.

Krašto apsaugos savanorių pajėgų reforma. Lietuvos kariuomenės pertvarka neaplenkė ir Krašto apsaugos savanorių pajėgų (toliau – KASP) struktūra ir vykdomos funkcijos ilgalaiką buvo pritaikytos teritorinei gynybai. Tai – gausios stacionarinės pajėgos. Tačiau pasikeitus reikalavimams visai kariuomenei, pasikeitė ir KASP vykdomos užduotys, nes nepanaudojamos pajėgos sunaudoja proporcingai didelę dalį ir taip ribotų ištaklių. 2006 m. patvirtinta Lietuvos kariuomenės aktyviojo rezervo reformos koncepcija suformavo kokybiškai naują požiūrį į Savanorių pajėgas ir padėjo pagrindus reikiamiams pajėgumams sukurti ir esamiems stiprinti. KASP pertvarkomas atsižvelgiant į esamą situaciją ir numatomas skirti užduotis, tačiau grėsmės, kad Lietuvos pilieciams bus ribojama galimybė tapti aktyviojo rezervo kariais, tikrai néra. Kaip tik priešingai, siekiama labiau įtraukti jaunimą į savanorišką šalies saugumo ir gynybos stiprinimo sisteme.

m. Kitas vertus, perėjimas prie profesinės kariuomenės kaip tik labiau privers kariuomenę aktyviau propaguoti karinė tarnybą ir išlaikyti kariuomenės ir visuomenės ryšį, nes personalą reikės komplektuoti tik iš savanoriškai pageidaujančių tarnauti kariuomenėje. Todėl ypač svarbu stiprinti ne tik KASP, bet ir Šaulių sąjungą ir ieškoti naujų veiklos nišų.

Šaulių sąjungos vaidmens stiprinimas. Atsižvelgdami į šiandieninės realias, persvarstome ir Šaulių sąjungos statusą ir sampratą, tikslus ir uždavinius. Rengiamame įstatymo projekte organizacijos uždaviniai iš esmės nesikeis, tačiau juos siūlome aiškiau ir tinkamiau reglamentuoti. Rengiamasis valstybės gynybai, vadovaujantis įstatymu, liktų šios organizacijos prioritetinė veiklos sritis. Todėl sieksime maksimaliai derinti karinio rengimo veiklą, kad teorinė ir praktinė šios veiklos dalys atitiktų valstybės gynybos poreikius ir reikalavimus. Perėjimo prie profesinės kariuomenės svarstyti kontekste labai aktualu pritraukti naujus žmones, todėl tobulinami personalo komplektavimo sistemą, aktyvinime naujų karių paiešką ir bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis, iš kurių Šaulių sąjunga viena iš svarbiausių. Šaulių sąjunga, sudarydama galimybes visiems, ypač jaunimui, visapusiskai tobulintis, taip pat skatinant jaunuolius tapti profesinės karo tarnybos ar aktyviojo rezervo kariais. Stiprendami Šaulių sąjungos vaidmenį pilietinio ir tautinio ugdymo sistemoje, svarstome galimybes didinti išteklius gynybos šviečiamajai veiklai ir Valstybinių pilietinio pasipriešinimo centrą pertvarkyti į naujają instanciją, kurios pagrindinis veiklos uždavinys – gynybos šviečiamoji veikla per mokyklas ir kitas mokymo įstaigas, aktyviai bendradarbiaujant su Šaulių sąjunga. Taip padidėtų ir Krašto apsaugos ministerijos indėlis į gynybos šviečiamąjų veiklą ir parama Šaulių sąjungai.

Ar tikrai Lietuvoje kovoja su korupcija?

(atkelta iš 1 psl.)

Daugelis jų net ir sąmoningai nebuvo supažindinami su bylu turiniu. Dabar jie randas esąjų pasirašytus dokumentus, kurių iš tiesų jie nepasiraše. Piliečiai kreipiasi į prokuratūrą, prokuratūrą, pasižūrėjusi į tame dokumente parašytą datą, konstatoja senaties terminą. Viena vertus, niekas nesiaiškina, kada tas popierius atsirado, kita vertus, problema yra platenė. Kaip galima taikyti senaties terminą nepasibaigusiam procesui? Jeigu, teisėsaugininkų manymu, reikia keisti įstatymus, kodėl to daryti nesiūloma? Gal taip ramiau? Manau, šis su sveika logika besikertantis teisiniis absurdas turi būti ištaisytas. Kiekvienam, stebinciam iš šalies, aišku, kad korupcija teismuose ir žiniasklaidoje irgiyra, bet šia tema netgi nedrįstama atvirai diskutuoti.

Mažai kompleksinių tyrimų

Iki šiol netirta farmacijos kompanijų įtaka sveikatos įstaigų vadovams, nedaryta jų ryšių su viešus pirkimus laiminčiomis įmonėmis analizė ir t.t. Begalės blogų sprendimų grąžinant žmonėms žemę, tačiau niekas nepradėjo specialaus tyrimo, pasitelkės nepriklausomus ekspertus. Dabar žmonių skundus nagrinėja tie patys, kurie tuos abejotinus sprendimus priėmė. Tokia komisija ar prie STT, ar prie prokuratūros turi būti kuo greičiau sukurta.

Taigi su korupcija kovojame padriki, nekoordinuotai ir žinybiškai. Vyriausybė, deja, kol kas netapo tokios veiklos koordinatoriumi.

Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto informacija

Siūloma didinti laidojimo išmokas

Rugsejo 19 d. Seimo socialinių reikalų ir darbo komitetas svarstė įstatymo „Dėl paramos mirties atveju“ 2 straipsnio pakeitimą įstatymo projektą Nr. XP-1075. Seime užregistruoti trys alternatyvūs šio įstatymo projektais. Seimo nariai pasiūlė laidojimo pašalpą nuo anksčiau buvusių 6 MGL padidinti iki 8, 10 ir 12 MGL. Komitetas pritarė įstatymo projektui Nr. XP-1075A, kuriame siūloma laidojimo pašalpą padidinti iki 8 MGL.

„Lietuvos gyventojai, ypač mažas pajamas gaunantys asmenys, pagrįstai skundžiasi dėl per mažos paramos mirties atveju. Anksčiau gimusiajam ir mirusiajam buvo nustaty-

ta vienodo dydžio parama, t.y. 6 MGL. Šio metu gimusiesiems ši parama yra padidinta iki 1000 litų (8 MGL). Mirusiesiems skiriama 6 minimalaus gyvenimo lygių dydžio pašalpa, tai yra 750 litų, nustatyta 2000 metų gegužés mén. Per tą laikotarpį paslaugos žymiai pabrango, tačiau paramos dydis mirties atveju liko nepakite.

Šio įstatymo nuostatos palies apie 41 tūkst. Lietuvos gyventojų ir joms įgyvendinti iš SODROS biudžeto 2008 metais prieiks papildomai apie 10 mln. litų,“ – teigė LR Seimo narė, Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto narė Vincē Vaidutė Margevičienė.

Skaitytojų mintys

Ivykiai, komentarai

Mažos tautos didelė tragedija

Laisvė... Vienas brangiausiu, skambiausiu žmonijos žodžiu, tiek kartu linksniuotas, apdainiuotas, minėtas, eiliuotas. Juk laisvė yra būtinė žmogui dalykas, jo turtas. Tačiau kai kurios tautos iki šiol negaliapti laisvos.

Viena iš tokiu laisvės trokšančių tautų – čečenai. Apie narsiuosius čečenus esame girdėj daug gana prieštaringų dalykų. Mane, kaip visateisė šio pasaulio pilietę, jaudina drąsiosios tautos likimas, jos kova už būtį ir nepaliuojamas éjimas į Laisvę. Juk iš tiesų lietuvių ir čečenų tautos turi panašumą. Tik mes, per tokias pat kančias, partizanų kovas, trémimus į Sibirą, Baltijos kelią, nepamirštamu Sausio 13-osios naktį ir daugelį kitų svarbių lietuviams įvykių išskirkovę Laisvę, kažkodėl viską pernelyg greitai pamiršome ir apsunkome.

Tačiau koks gyvenimas ten, kur vaikus pažadina ne švelnus motinos prisilietimas, o bombų sprogimai, automatu šūviai, kur vietoje idiliškų peizažų matyti vien sugriauti namai, kur vaikai neina į mokyklą, o ligonai neguldomi į ligonines, nes jos tiesiog sugriaudoti. Kaip gyventi, kai seserys ar dukterys yra išprievertauto, broliai nu-kankinti, tévai nužudyti, o namai susprogdinti? Ir kai tu pats nežinai – žūsi šiandien ar rytoj?

Sunku patiketi, kad visa tayıkyta 21 amžiuje ir visai netoli mūsų – Šiaurės Kaukaze.

Aš, buvusio tremtinio, kovotojo už Laisvę vaikaitė, negaliu ramiai žiūrėti, kaip naikinami, žudomi nekalti žmonės. Atrodo, kad pasau-lis aklas ir kurčias šiai didžiulei, protu nesuvokiamai tragedijai, vykdomam atviram mažos, niekieno neginamos tautos genocidui.

Turime atkreipti dėmesį į šią didžią mažos, tačiau nenugalimos tautos kovą prieš niekšingus okupantus. Su neteisye arba bendradarbiaujama, arba kovoja. Aš renkuosi antrajį variantą.

Aušra GRIAUDZYTĖ

Rinkimai baigėsi, bet migla neišsisklaidė

Po pirmalaikių Ukrainos Aukščiausios Rados (parlamento) rinkimų politinis chaosas toli gražu nesibaigė. Nesvarbu, kad rinkimų dieną Ukrainos prezidentas Viktoras Juščenka pareiškė, jog antrosios "oranžinės" revoliucijos nebus ir jis pripažins rinkimų rezultatus, kokie jie bebūt. Tuo tarpu Ukrainos premjeras ir Regionų partijos vadovas Viktoras Janukovičius, vos įmetės į balsadėžę buletenį, nedviprasmiškai užsiminė, kad Regionų partija gali nepripažinti rinkimų rezultatų, jei pastebės pažeidimų. Tai galima vertinti kaip slaptą grasinimą: jeigu daugiausiai balsų gavusiai jo partijai (33 proc.) nebus pavaest formuoti vyriausybę, o pats V. Janukovičius nebus pa-skirtas premjeru, tai proruskieji "regionininkai" gali pradėti maištą. Neatsitiktinai iš centrinių Kijevo aikščių ir gatvių niekur nedingo "regionininkų" su mėlynomis vėliavomis palapinės.

Rinkimų pažeidimų, apie kuriuos kalbėjo V. Janukovičius partinės aktyvas, buvo daug. Viena iš pagrindinių "oranžinės" revoliucijos lyde-

rių, buvusi premierė Julija Tymošenko irgi džiaugiasi pergale. Jos vadovaujamas blokas gavo apie 32 proc. balsų, ir kartu su proprezidentine "Mūsų Ukrainos" partija, gavusia 15 proc. balsų, gali sudaryti valdančiąją koaliciją. Net ir tuo atveju, jeigu V. Janukovičiu pavykti prisivilioti, teisiningai pasakius, – pavyktu nupirkti, buvusio parlamento pirmmininko J. Litvino deputatus, patekusius į Radą, nekalbant apie komunistus, V. Janukovičiu gali pavykti sulipyti daugumą – 450 vietų Ukrainos parlamente. Pinigų V. Janukovičiu netrūksta, nes pagrindinis jo rėmėjas – oligarchas Rinatas Achmetovas, kurio turtas vertinamas apie 16 mlrd. dolerių. Jis puikiai žino, kad V. Janukovičiu tapus premjeru, atsiims šimterio-pai. Negalima atmeti galimybės, kad gali atsirasti perbégėlių iš "oranžinės" stovyklos. Pakanka prisiminti, kaip buvo nupirkti socialistų partijos deputatai kartu su partijos pirmmininku A. Morozu. Anksčiau A. Morozas buvo vienas iš "oranžinės" revoliucijos dalyvių. Tokie procesai postko-

munistinių šalių parlamento – jokia naujiena. Pakanka tik pasižvalgyti, kiek politinių bastūnų Lietuvos Seime. Kad po Rados rinkimų vyksita istoriniai žaidimai, rodo tai, jog praėjus dviej dienoms Centrinė rinkimų komisija dar nepaskelbė galutinių rezultatų. Be abejonių, prorusiško premjero V. Janukovičiaus "regionininkai" savo propagandai panaudos ir traigšką Donecko sritys Mariupolio miesto įvyki, kai vienoje rinkimų apylinkėje rasti nužydys policininkės, saugojuos rinkimų dokumentus, palaikai. Nors vietos vidaus reikalų skyriaus vadovai paskelbė, kad poloninkė nusišovė tarnybiniu ginklu, tačiau Centrinės rinkimų komisijos pirmininkas Volodymiras Sapovalas pareiškė, jog ji buvo nužudyta. Žinoma, kad šis atsitikimas gali būti išpūstas, tačiau sukels politinį skandalą.

Naivu būtų tikėtis, kad po ilgai užsitemusio politinio choso išankstinių rinkimai išspręsti ginčytinus klausimus ir panaikins konfrontaciją tarp provakarietiskosios Vakarų Ukrainos ir prorusiškosios

Rytų. Šios politinės įtampos židinio kurstytojas yra Regionų partijos lyderis, premjeras Viktoras Janukovičius. Jis vos ne kas valandą skelbia pareiškimus, jog yra vienintelis daugiausiai balsų gavęs partijos vadovas ir turi teisę formuoti naujają Ukrainos vyriausybę. V. Janukovičius émė kalbėti net apie "revoliucinės vienybės" vyriausybę. Kokiu būdu tą vyriausybę formuoči, V. Janukovičius neatskleidė. Neketina trauktis ir ambicingoji Julija Tymošenko, paskelbusi kupinę nerimo pareiškimą, kad Rytų Ukrainoje ir Kryme, kur slipy V. Janukovičiaus "Donecko klano" citadelės, vengiama skelbtini rinkimų rezultatus. Toki pat nerimą išreiškė ir Ukrainos prezidentas Viktoras Juščenka, neslepdamas susirūpinimo, kad Rytų Ukrainos ir Krymo rinkimų komisijos gali suklastoti rezultatus. Žinant, kad ir per pirmalaikius Ukrainos parlamento rinkimus Rusijos specialiosios tarnybos skyrė didelį dėmesį, galima laukti visko, nes Ukrainos posūkis Vakarų kryptimi Kremlui keilia nervinį šoką.

Kosovo mazgas

Nesusitarant dėl Kosovo – buvusios Serbijos provincijos – ateities ir albanų daugumos siekio – Kosovo nepriklausomybės, Serbija vis labiau griežtina savo pozicijas. Šios valstybės sekretorius Kosovo klausimais Dušanas Prokopovičius pareiškė, kad Belgradas pasirengė nedelsiant imtis karinių priemonių prieš "maištaujantį" Kosovo kraštą, jei Vakarų valstybės, konkretiai – JAV ir Europos Sąjunga, pripažins Kosovo ne-priklausomybę. Faktiškai pirmą kartą po buvusio Serbijos prezidento Slabodano Miloševičiaus režimo žlugimo, aukšto rango Serbijos pareigūnas pareiškė apie galimybę ir planus jėga išspręsti Kosovo problemą; tapusi galvos skausmu ne tik Balkanams, bet ir Europai. JAV laikraštis "New York Times" rašo, jog šios "jėgos priemonės" bus Serbijos kariuomenės įvedimas į Kosovą, arba krašto sie-nų blokada ir ekonominis embargas. Iš pradžių gali būti panaudotos tik dvi priemonės – sienu blokavimas ir ekonominis embargas. Tiesioginis karinis išsiveržimas planuoja mas tik po to, jeigu Kosovo albanai "nesusiprotės" ir toliau reikalaus nepriklausomybės. Dar visai nesenai Belgradas

tik grasino ir perspėjo, kad blokuos sienas ir nutrauks diplomatinius santykius su šalimis, pripažinsiančiomis Kosovo nepriklausomybę.

Prieš Serbijos valstybės sekretoriaus Dušano Prokopovičiaus pareiškimą apie galimą karinę intervenciją į Kosovą, Serbijos premjeras Voislavas Koštunica susitiki-me su Europos Sąjungos atstovu Volfgangu Isingeriu leido suprasti, kad Serbija, kaip neteisėtą aktą, prieštaraujan-ti tarptautinei teisei ir Serbijos vientisumui, kategoriškai atmeta Kosovo nepriklausomybės pripažinimą. Kaip teigia Belgradas, tik Jungtinė Tautų Saugumo Taryba turi teisę priimti rezoliuciją dėl Kosovo krašto ateities. Iki tol Kosovas, remiantis Serbijos konstitucija, – neatskiriamas Serbijos teritorijos dalis. Serbijos premjeras V. Koštunica žino, ką kalba, pabrēždamas, kad tik JT Saugumo Taryba turi teisę spręsti Kosovo likimą. Maskva ir Pekinas nie-kada nebalsuos dėl Kosovo nepriklausomybės, todėl JT Saugumo Taryboje apie jokią daugumą, lemiančią rezoliucijos priėmimą, negali būti né kalbos.

Kaip pripažista politikos ekspertai, Belgrado pozicijos sugriežtinimą pirmiausia sukelė Europos Sąjungos priimta pozicija. Mat ES atmeté kompromisinį Olandijos siūlymą padalyti Kosovą etniiniu principu: į serbų ir albanų valdomas dalis. Briuselyje nu-spresta, kad toks padalijimas etniiniu principu gali sukelti pavojingų pasekmis.

Po to, kai Rusija Jungtinį Tautų Saugumo Taryboje užblokavo Suomijos diplomato Marčio Ahtisaario planą dėl Kosovo atskyrimo nuo Serbijos, buvo susitarta, kad Serbijos ir Kosovo delegacijos vés-s prie derybų stalo, o gruodžio mėnesį tų derybų rezul-tatus vėl svarstyti JT Saugumo Taryba. Toks sprendimas – tik "gumos tempimas", nes jokių prošvaicčių, kad Kosovo albanai sutiktų nors dėl autonomijos Serbijos sudėtyje, né-ra ir nesimato.

Belgrado demonstruoja-ma "tvirybę" taip pat nereiškia, kad Serbija galutinai atsisako ieškoti kompromisu. Greičiausiai Serbija, pagrasi-nusi karo veiksmais, siekia su-laukti jai palankių sprendimų. Aišku, kad sugadinti santykius su Vakarais ir, ypač su

Europos Sajunga, neplanuoja Belgradas. Juk Serbijos vadovai daug kartų skelbė ir skelbs, kad Serbijos tikslas – tapti visateise Europos Sąjungos nare. Neatsitiktinai Serbijos ministras Kosovo reikaliams Slabodanas Samadžićius sutiko Niujorke derėtis su Kosovo albanais. Derybos prasidėjo rugpjūčio 28 dieną.

Patys Serbijos vadovai neturi vieningos nuomonės dėl Kosovo ateities. Pirmiausia, kokia būtų nauda sugadinti santykius su Vakarais. Démē-sio vertas Serbijos užsienio reikalų ministro Vuko Jere-mičiaus pareiškimas, kuria-me nurodoma, kad Serbija Kosovo atžvilgiu nesiimtų karinių veiksnių net tuo atveju, jei Kosovo nepriklausomybės paskelbimas sukel-tų problemą Balkanų regio-no saugumui.

Aišku, Kosovo problema siekia pasinaudoti ir Rusija. Jei būtų paskelbta Kosovo ne-priklausomybė, Maskva pri-pažintų ir savo marionetinį val-domą, rusų armijos durtuvaus paremtą, atplėštą nuo Gruzijos Abchazijos ir Pietų Osetijos bei nuo Moldovos – Padnestrės "ne-priklausomybę".

Jonas BALNIKAS

Apie veidrodžius, dumblą ir kodėl kai kam kyla noras atsistatydinti

(atkelta iš 1 psl.)

Jis nuolat kartoja, kad „Transparency International“ korupcijos suvokimo indeksas yra netikslus, kad R.Juozapavičius yra blogas, ir šiaip, kad kaltas yra veidrodis, rodantis per didelį korupcijos lygi Lietuvoje, nes tas veidrodis vis neatspindi to, kaip puikiai ši Vyriausybė kovoja su korupcija. O Vyriausybė tariamai vis daugiau kovoja. Tačiau tų blogų veidrodžių pastaruoju metu randasi vis daugiau.

Žinomas pasaulinės organizacijos „Freedom House“ tyrimas rodo, kad Lietuvos demokratijos indeksas šiemet sumažėjo nuo 2,21 iki 2,29. Atskaitoje nurodoma, kad korupcija laikoma viena pagrindinių šalies problemų.

Praėjusių metų pabaigoje Pasaulio ekonomikos forumo skelbtose šalių verslo sąlygų ir konkurencingumo lentelėse nurodoma, kad Lietuva iš 34 vienos nusirito į 40 vietą. Respondentai nurodė, kad mūsų reitingai blogėja dėl klestинčios biurokratijos ir korupcijos.

Šiominis dienomis pasirodžiuose Pasaulio banko sudaromuose verslo plėtros reitinguose šiais metais Lietuva smuko net per 10 vietų. Mus aplenkė jau ir kaimynai latviai, ne tik estai.

Todėl kyla klausimas, ar visų šių rodiklių visuma vis dar neįrodo, kad šiuo atveju ne veidrodis yra kreivas, o veidas tampa vis pilkesnis. Tada ir norisi trauktis iš posto, kad įveidrodi neberekėtū žiūrėti ir savo pilkā veidą matyti.

Iš tiesų tenka užduoti paprastą klausimą – gal socialdemokratai jau pavargo valdyti? Kiek gali valdyti nesprečdamas realių problemų, o bandydamas jas tik užkalbėti viešai-siaisiais ryšiais ar aktyvumo imitacijomis.

Gera, kad po „Transparency International“ premjeras sukruto kurti specialų STT padalinį partijų pinigų skaidrumui prižiūrėti, bet kodėl to nebuvo galima įgyvendinti dar prieš metus, kai mes tokią nuostatą įrašėme į susitarimą su socialdemokratais, ir tai nebuvo įgyvendinama. Todėl šiandien telieka klausti – kiek ilgai šis aktyvumo prieplolis, kuriant STT padalinį, užtrukus. Premjeras atrodytu rimtesniu kovotoju su korupcija, jeigu pasiekštų, kad „Dujotekana“ nebeliktu duju tiekimo tarpininku. Kaip žinau, „Gazprom“ dėl to nepriestarautų. Taigi problema tik ta – ar Lietuvos Vyriausybė išdris tokį norą pareikšti. Jeigu neišdris, tai irgi bus iškalbinga.

Premjeras ir valdancioji koalicija pati sau turi atsakyti, ar ji nori toliau valdyti ir ar ji nori toliau taip valdyti. Nesiruošiame nei griauti, nei trukdyti geriemis darbams. Atvirkšciai – prie gerų darbų prisidedame ir ateityje prisidėsime, tačiau kliaudas arba neveiklumą aštriai kritikuosime.

Matome esmines, prigimtines socialdemokratų problemas, kurios jiems neleidžia tinkamai spręsti esminiu Lietuvos problemu, taip pat ir korupcijos problemu, bet dar labiau nematome, kad tie, kurie šiandien veržiasi nuversti Vyriausybę, būtų kuo nors geresni už

tuos, kuriuos jie veržiasi nuversti.

Ir socialdemokratai, ir darbiečiai, ir libdemai didele dalimi yra to paties medžio vaisiai – tai buvusios įvairių lygių komunistinės nomenklatūros ir jossukurtos oligarchijos antroji ar trečioji regeneracija, dėl kokių nors pragmatinių interesų kartais net ir susipykstanti ar bent laikinai tai vaizduojanti. Tiesa, kai kurie iš jų atvirai neslepia savo priklausomybės Latvių gatvės klientūrai arba net toje gatvėje ir yra sukurti, ir sukurti pirmiausia kaip tikri kovotojai. Kovotojai už ką nors – už „tvarką ir teisingumą“, už „rojų žemėje po 11-os dienų“.

Regeneruojamasi visada pagal tą patį veikimo modelį – vaizduojant aistringą tarpusavio kovą ir skelbiančią „gelbetojais“ nuo tų, su kuriais tariamai yra kovoja, bet pasibaigus rinkimams apsijungjama tarpusavyje.

Nesiruošiame šiose vis iš naujo regeneruojamose tarpusavio kovose kaip nors aktyvai dalyvauti. Tai jų tarpusavio reikalas. Mums tokis pat bologis yra Uspaskicho ar Pakso populizmas ir priklausomybė, kaip ir šiandieninės socialdemokratų valdžios neveiklumas ir neskaidrumas. Šiandieninis „dumbblas“ yra naudingas ir vieniems, ir kitiems – vieni gali pagrįstai kritikuoti ir pulti, kiti gindamiesi gali šaukti apie pavojų valstybei. Tai gali tapti ir tėstis.

Vienintelis būdas – išmėžti tamblą, kuriame viskas skėsta. Tačiau tai galima padaryti tik per rinkimus. O iki rinkimų – dar visi metai. Dar metai to paties „dumblo“. Tame „dumble“, kaip gyvybiškai būtinai gryno oro gurkšni, būtina vertini galimybę ir tokiomis aplinkybėmis nuveikti kartu su kita, net ir kartu su Vyriausybė, kokį nors svarbesnį darbelį.

Kaip vieną iš pavyzdžių, kaip mes remiame Vyriausybės gerus darbus ar net patys dalyvaujame juos atliekant, galiu paminėti vieną faktą, susijusį su energetika. Nuo šių metų pavasario premjero pavedimu man tenka vadovauti specialiai darbo grupei, į kurios sudėtį įeina Ukiejo ir Užsienio reikalų ministerijų atstovai, Seimo nariai, prezidentūros atstovai bei „Lietuvos energijos“ vadovai ir kuri svarsto kai kurias strategines energetikos problemas. Praėjusi penktadienį vyko eilinis posėdis, ir galiu su pasitenkinimu pasakyti, kad yra paruošta strategija dialogui su Europos Komisija, svarstant regiono energetinę būseną po 2009 m, tai yra po II IAE bloko uždarymo, ir antra, yra nemažai pasistūmėta įgyvendinant Lietuvos strateginį sieki jungtis į europinę elektros reguliavimo sistemą (UCTE), tuo pačiu atsi Jungiant nuo šiandien Rusijos reguliuojamos sistemos. Tikiuosi, kad Vyriausybė mūsų darbo grupės siūlymus imsis nedelsiant realizuoti.

Taigi kai ką pavyksta pasiekti ir tokiomis „dumblo“ sąlygomis, tačiau „dumblo“ Lietuvoje yra susikaupę tikrai daug. Gali būti, kad to „dumblo“ svorio nebeatlaiko ir premjeras... Ką padarysi, tai nebus pirmas, tai nebus ir paskutinis atvejis, kai taip atsitinka. Lietuva dėl to tikrai nepraežus...

Vietoj tarnystės – tironijai prilygstantis valdymas

Rusijoje 1917 m. spalio perversmininkai skelbė nuostatą, kad reikia grobti tai, ką turi prisigrobusi buržuazija. Kaip tarė, taip padarė: grobė, turė savinosis bei dalijosi partijos nomenklatūra, o su „buržuazija“ – pramoninkais, verslininkais, prekybininkais, stambiais ūkininkais, buvo brutaliai susidorojama. Nusavintas turtas, sudėtas ant „pasaulinės revoliucijos“ fikcijos aukuro, virto dūmais, sunaikinta „buržuazija“ produkto nebegamino, Rusijoje prasidėjo badas. Rusijos ūkis, viltės valstybiniu planiniu ūkiu, taip ir neatsigavo iki SSRS griūties. Savo gamtinių išteklių labai turtinga šalis nesugebėjo efektyviai valdyti turtą, jų panaudoti naujai gamybai kurti. Buržuazija, kaip turtinis luomas, buvo sunaikinta, tačiau komunistinė „ideologija“, skelbianti nuostatą: „Kiekvienam – pagal poreikius, iš kiekvieno – pagal galimybę“, buržuazinė dvasią tik skatinė, ugde plėškautojų klaną. Pasiskelbė liaudies tarnais, perversmininkai bolševikai su jų vadovaujama milžiniška prievartos armija (ČK) šalyje įvedė tikrą tironiją, o prijungtose prie imperijos šalyse – ideologinį, religinių bei tautinių genocidą. Apiplėštos visuomenės valdymas buvo paremtas skurdu ir baime.

Atkūrusios nepriklausomybę Lietuvos ūkio tvarkytojai bei tikrieji represinių struktūrų šeimininkai ir vadovai – buvusi partinė nomenklatūra – iš sovietmečio atsineštais ūkininkavimo metodais elgesi pagal anuometinės Rusijos modelį: išgrobstę kolūkių bei įmonių turtą, pasisavino, tapo milijonieriais, tačiau tų milijonų jie nemokojo valdyti, administruoti taip, kad jie kurtų naują turtą, tvirtintų valstybę. Valstybė su savo turtu taip pat nesusitvarko, jis apaugės parazituojančiomis institucijomis, kuriuos tą turtą ištirpdė tenkindamos savo interesus. Didžiulė biurokratų armija turto ir valstybės valdymui skirtas lėšas „pravalgo“. Represinių struktūrų neliko, neliko baimės, tačiau visų lygių valdžioje išlikusi nomenklatūra bei jų palikuonys pasiliko skurdu paremtą valdymą.

Lietuvoje didėja socialinė atskirtis, gausėja milijonieriai ir skurdžiai. Tai klanui padeda išsilaikeyti valdžioje; nepritekliuje gyvenančios tautos dalias mintys ir siekiai sukasi aplink buities gerinimo reikalus, todėl jos akiratyje valstybės tvirtinimo idealui vietas nėlieka. Tokius žmones lengva valdyti, mulkinti pažadais, minimaliai priedais prie pensijų ar atlyginimų nupirkti rinkėjų balsus. Paradoksaliai atrodo padėtis, kai klanas, negebédamas didelių turtų efektyviai valdyti, sugeba prisigrobtas turtais valdyti skurstantį visuomenę. Išnykus geležinei uždangai, plačiai atsivérus valstybės sienoms, nuo skurdo, nuo tironijai prilygstančio valdymo didelė tautos dalis priversta trauktis iš Tėvynės. Obuvusi nomenklatūra, vedama neįšnykusi grobuoniško instinkto, randa būdų išsilaikeyti valdžioje (besitęsianti prichvatizacija, Europos Sajungos fondai bei šešelinė ekonomika).

Tokiai valstybei patikėti valdyti di-

delius ūkio objektus yra pavojinga, nesaugu, nes per neefektyvų valdymą, siekimą naudos klanui, jie bankrutuoja arba pigiai parduodami kitoms valstybėms. Kiek sovietmečio pramonės monstrų bankrutavo, jau sunku išvardinti, tačiau, kai kuriamas naujas, per dvi dešimtis milijardų litų kainuojančios energetikos galiūnas (Ignalinos atominė elektrinė), visuomenei de-ra rimtai susirūpinti. Jau dabar per senąjį atominę elektrinę, kaip teigia žiniasklaida, akivaizdžiai „plau-nami“ pinigai, o kas dėsis per milžiniškas statybas? Visuomenės sąskaita „išplaunamais“ pinigais valdžioje tvirtės klanas.

Ir blogiausia tai, kad didžiausia vertybė – valstybė – palikta valdyti buvusių komunistinėi partinei nomenklatūrai; visų lygių valdžios, išskyrus pastarąjį prezidentą (pakankamai palankų nomenklatūrininkams), yra sovietmečio nomenklatūrininkų arba jų palikuonių klanas. Klanui valstybės reikalai rūpi tiek, kiek ji padeda klanui tarpti. Užtuot demokratinės valstybės valdžios tarnavusios visuomenėi, jos pasižymi tironijai prilygstančiu valdymu. Klanas nebenori priklausomybės nuo Rusijos, nes pastaroji apribotų jo galias, neleistų be naudos imperijai nežabotai veikti, tačiau ir vengia kuo nors papiktinti buvusį šeimininką, kad pastarasis supykęs atitinkamu būdu neprimintų buvusios priklausomybės, trumpai tariant, kolaboruoja. Pastaruoju metu, kai prie buvusių nomenklatūrininkų jungiasi to paties kelmo atžalos („darbiečiai“), klanas taip sužulėjo, kad jau vertintinas kaip klika – darinys savanaudiškais tikslais, veikiantis prieš visuomenės interesus.

Daugelį stebina, kad atkūrusi nepriklausomybę Lietuvai demokratiniu būdu į Seimą, savivaldybes išrenka minėto klano atstovus. Stebina, kad sovietinių teismų sąstatas išliko visiškai nepasikeitus, kad šalyje įsigali teisinis nihilizmas ir įteisinamas neteisingumas. Apgairestaujama, kad neugdoma ir nesitelkia pilietinė visuomenė, kuri padėtį keistų. Išgyvenama, kad darbingas jaunimas, skurdo vejamas, traukiasi iš Lietuvos į Vakarus. Tokia padėtis akivaizdžiai rodo, kokią žalą paliko tautai sovietinė okupacija, kokią žalą daro valdžioje įtvirtinę, socialdemokratais persividinę bolševikai – SSRS palikuonys; tauta nebeturi galų atsispirti blogiui, kapituliuoja prieš klaną.

Bet yra ir antras lazdos galas: klanas negali lobti be galio, nes ištekliai baigiasi – beveik penktadalis darbingos tautos emigravo. Tikėtis darbščių, pasiduodančių mulkinimui imigrantų antplūdžio neverta. Viltis, kad Europos Sajunga, tarsi melžiama, bet nemaitinama karvė, leis klanui tarpti, neišmintinga. Metas atsikvošeti, liautis parazituoti ant merdinčio tautos kūno, kol tauta, neatlaikiusi tironijai prilygstančio valdymo, nepasipurtė parazitais atsikratyti.

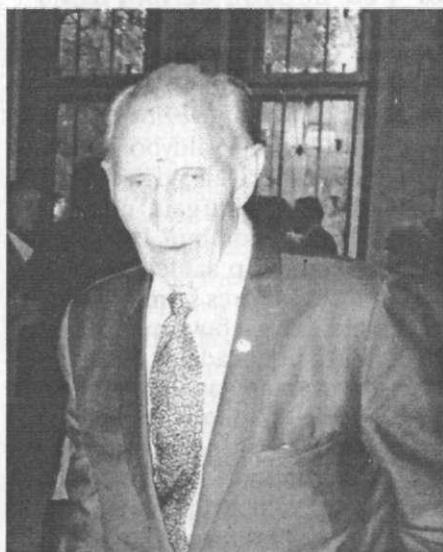
Taip pasielgti visuomenę įgalina demokratinio valdymo mechanizmas. Taigi metas atsikvošeti ir tautai.

Algimantas ZOLUBAS

Plunksna, aštresnė už durklą

Vilius Bražėnas – žurnalistas, publicistas, antikomunistas ir antiglobalistas į savo jaukius namus Lazdynuose pakvietė Lietuvos partizanus. Nuvokome penkies: Lietuvos laisvės kovos sajūdžio prezidiumo pirmininkas dim. plk. Jonas Čeponis-Vaidevutis, štabo viršininkas dim. mjr. Vytautas Balsys-Uosis, vado pavaduotojas, Vyčio apyg. vadas dim. kpt. Bronius Juospaitis-Direktorius, Vyčio apyg. tarybos narys Petras Gataveckas-Sturmanas ir aš – Vaidila. Mes, Lietuvos partizanai, apdovanojome Vilių Bražėną „Partizanų žvaigžde“.

V.Bražėnas LKKauno įgulos kariņinkų ramovėje. 2003 m.

Vilius Bražėnas džiaugėsi aukštū apdovanojimu ir mus nustebino pranešdamas apie jubiliejų – sukako 70 metų, kai jis baigė Lietuvos prezidento Antano Smetonos karą mokyklą, kai generolas Kazys Musteikis suteikė V.Bražėnui pirmą aukštą apdovanojimą – Vytauto Didžiojo ordino medali. Tada jam buvo suteiktas ir leitenanto laipsnis.

Sugedojome „Ilgiausių metų“, pa-linkėjome sveikatos. Ilgai žiūrėjome ant sienų iškabintas nuotraukas, kuriose užfiksuotos ilgo gyvenimo akmirkos. Prisiminėme ir Sedos kautynes, ir ilgus okupacijos bei netekčių metus.

„Gyvendamas Amerikoje, tokioje turtingoje šalyje, aš nepraturtējau. O žinote, kodėl? Todėl, kad neradau tarnybos, kurioje nebūtų reikėjė tylėti, kai būtina šaukti šaukti“, – sakė Vilius Bražėnas.

Publicisto V.Bražėno straipsniai – aukščiausio žurnalistinio meistriškuo tekstai. „Laisvė yra trapus gėlynėlis, kur reikia nuolat ginti nuo piktočių. Ieškokime būdų, kaip išsilaiatyti patriotiškumo branduoliams Lietuvoje, kurių iki šiol nepalaužė, nesuluošino dvasios ilga, dažnai beviltiška kova, kalėjimai, Sibiras, okupantų priespauda ir net panieka... Žodžiu ir veiksmais šaukimės tiesos,“ – sakė V.Bražėnas.

Lietuva turi didžiuotis, išugdžiusi tarptautinio lygio antikomunistą, politikos apžvalgininką Vilių Bražėną, tebekovojantį „už mūsų ir jūsų laisvę“.

Stasys DOVYDAITIS,
LLKS štabo narys

Autoriaus nuotr.

Atšiaurūs kraštai nesuviliojo

Kretingos aps. Salantų valsč. Selienų kaime gyvenanti Domarkų šeima turėjo 30 ha molingos žemės, tad ketino statyti plytinę. Gausiai šeimai – augo trys sūnūs ir trys dukterys – tai būtų materialinio apsisūpinimo šaltinis. Tačiau ramų šeimos gyvenimą ir planus sudrumstė okupacijos. Sūnus Vladas buvo raganamas stoti į sovietų kariuomenę, tad jis slapstėsi tévų namuose. Daug jaunuolių tokiu būdu stengėsi išvengti tarnauti okupanto kariuomenėje. Pas Domarkus slėpėsi Račkauskis, vokiečių okupacijos metais tarnavęs policijoje. Jis nepakėlė įtampos ir išprotėjo. Netoliese esančiame miške slapstėsi broliai Valinskai (jų tévas buvo seniūnas).

Išėjus iš slėptuvės Vladą Domarką pastebėjo komjaunuolė ir pranešė apie jį kam reikia. Vladą, vėliau ir jo brolį Kazį areštavo. Tai įvyko 1947 m. sausį. Aplinkiniuose kaimuose sugaudė 23 besislapstančius vyrus ir „užvedė“ jiems bendrą bylą. Iš Kartenos vyros vežė į Kretingą, iš ten – į Klaipėdą. „Teismas“ skyrė: nutvertiems su šautuvais po 25 metus, be ginklų – po 10 metų lagerio. Kaziu Domarkui „atseikėjo“ 7 metus.

Tik 1948 m. Kazį Domarką iš Klaipėdos išvežė į Vilniaus „paskirtymo“ punktą. Vilniuje jis sužinojo, kad jo tévai ištremti. Pirmiausia Kazys pateko į Mordovijos lagerį, esantį netoli Potmos stoties. Ten žmonės kirto mišką, iš medienos partiniams vadovams gamino baldus, dėžutes radijo aparatams. Kazys Domarkas tvérė tvoras naujų lagerių zonoje. 1949 m. pateko į „žemės ūkio“ brigadą, au-gino daržoves.

1950 m. Kazį Domarką išvežė į Karagandos srities lagerius, kur dirbo mūrininku, išmoko statyti krosnis. Prisimena, kaip statant krosnį lagerje netoli Žaryko stoties jam talkino du dvasininkai: nešiojo plytas, maišė molį. Vie-nas katalikų kuni-

gas buvo iš Lietuvos, kitas – latvis, protestantų pastorius. Abu kunigai tarpusavy nešikalbėjo, nes priklausė skirtin-goms konfesijoms.

Už 20 kilometrų, Muchtarė, buvo Burmos moterų lageris. Kartą nusiuntė Kazį į šį lagerį taisyti krosnį. Ten su-

Zinaida Ramanauskaitė-Apulskienė (stovi)

Tremtiniai dirba Sibiro lentpjūvėje

K.Domarkas su vaikais vyksta į taigą uogauti

sipažino su žemaite kaline Zinaida Ramanauskaitė. Pradėjo susirašinėti. Vežėjas, gabėjės duoną iš Burmos į Muchtarė lagerį, nuveždavo ir įduotus kalinių laiškus.

Dabar Zinaida Apulskienė gyvena Telšiuose.

Zinaida Ramanauskaitė buvo areštuota dėl menkų įtarimų. Tvarkydama NKVD būstinę ji paėmė rakta, atrakino daboklę ir išleido joje uždarystus žmones. Už tai buvo nuteista 25 metams kalėjimo. Tieki metų galima buvo gauti ir už menkesnes „kaltes“. 1953 m. mirus Stalinui Muchtarė lagerje viena kalinė garsiai išreiškė džiaugsmą dėl „vado“ mirties ir jai įkalinimo terminas buvo pratęstas – nuo 10 iki 25 metų.

Kazys kalėjime išbuvo tiek, „kiek reikėjo“, tačiau po to jam dar pridėjo kelis metus tremties. Krasnojarsko krašto Derėjaus rajone – Rozdolnoje jis statė tremtinį gyvenvietę. Kartą gavo leidimą nuvykti į Bogušanų rajone esančių Artiugino kaimą, kur gyveno ištremti jo tévai. Išleista iš Karagandos lagerių Zinaida išvyko į Lietuvą, Kazys dirbo gaterininku Bogušanuose, susipažino su lietuviu tremtine Angele Kuskyte ir susituokė.

Tremtiniai Kuskai buvo kilę iš Vainuto (Tauragės aps.). Jie turėjo savo plytinę. Sūnus Steponas žuvo miške, antras sūnus Antanas žuvo Intos lageriuose.

Prasidėjus 1956 m. „politiniam atšilimui“ lietuviai pradėjo grįžti į Lietuvą. Grįžo į tévynę ir Domarkai. Tik Kazio šeima Artiugino kaime pasiliko gyventi kiek ilgiau. Pasistatė namą, talkino kaimynams statydamas krosnis. Žaliaivos krosnims statyti ēmė iš sugriautos Bogušanų cerkvės. Mat jis buvo pastatyta iš tvirtų, nesovie-tinių plytų.

Sibire Domarkams gimė dukterys Ramutė ir Marytė, vėliau dvyniai sūnūs – Kazys ir Jonas. Nors buvo prisitaikę gyventi svetimame krašte, tačiau 1973 m. Kazio ir Angelės Domarkų šeima grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Marijampolėje, kur jau buvo įsitvirtinę Kazio brolis. Gavo kūriko darbą, bet netrukus jis pasikvietė Marijampolės saugumoviršininkas sakydamas: „Kaip jūs, banditų šeima, drįsote atskraustyti į Marijampolę?“. Tačiau iš Marijampolės Domarkų neišgujo.

Domarkų sūnų Joną patraukė pavojingas šuolio parašiutu sportas. Jis netrukus tapo sporto meistru, Lietuvos SSR rinktinės nariu, kuri 1981 m. varžybose Kyviškėse užėmė antrają vietą. Deja, gabus sportininkas Jonas Domarkas 1982 m. tra-giskai žuvo treniruotės metu Alytuje.

Aleksandras JAKUBONIS

Nuotraukos iš Kazio Domarko asmeninio albumo

Sandormochas

Šiemet, kaip ir kiekvienais metais, rugpjūčio 5-ąjį Karelijoje, prie Medvežjegorsko, 1930 metais buvusio Belomo-Baltijos lagerio "sostinės", susirinko vietiniai žmonės, svečiai iš įvairių Rusijos regionų, delegacijos iš kitų šalių, užsienio diplomatai. Jie čia atvyksta prisiminti anų metų įvykius, pagerbtį sušaudytus buvusius politinius kalinius. Sandormocho apylinkėse per 5 dienas – 1937 m. spalio 27 d. ir lapkričio 1–4 dienomis, sušaudyti 1 tūkst. 111 politinių kalinių, atvežtų iš Solovecko ypatingojo režimo lagerio. Praejudis amžiaus ketvirtajame dešimtmetyje Sandormoche nužudyta daugiau nei penki tūkstančiai žmonių.

Šiemet sukako 70 metų nuo kruvinų masinių NKVD operacijų. 1937 m. rugpjūčio 5 d. įsigaliojo Sovietų sąjungos Vidaus reikalų liaudies komisaro įsakymas Nr. 00447 "Dėl bausmių operacijos buvusiems buožėms, kriminalistams ir kitiems antisovietiniams elementams". Valstybės saugumo organams buvo keliamas uždavinys negailestingai sunaikinti visą antisovietinę "bandą", apsaugoti dirbančią sovietų liaudį nuo kontrrevoliucinių užmačių ir visiems laikams pribagti jų kenkėjiską darbą, ardančią sovietų valstybės pamatus. Įsakymą pasiraše Sovietų sąjungos Vidaus reikalų liaudies komisaras N. Ježovas.

Visi represuotieji buvo suskirstyti į dvi kategorijas: vieni nukreipti sušaudyti, kitiems skirta po 10 metų lagerio. Visiems NKVD viršininkams iš aukštėsnų instancijų buvo pateiktai kontroliniai skaičiai – limitai: kiek žmonių regione išaiškinti ir sušaudyti, kiek išsiusti į lagerius. Pavyzdžiu, Azerbaidžane, pagal tuos limitus, NKVD turėjo areštuoti 5 tūkst. 250 žmonių, iš jų apie 1 tūkst. 500 sušaudyti. Arménijoje, Dagestane, Čečenijos Ingušijoje turėjo būti sunaikinta po 500 žmonių. Kabardino Balkarijoje reikėjo suimti 3 tūkst. žmonių. Tačiau faktiškai operacijų metu represuotujų buvo daugiau negu numatyta. I kiekvieną regioną skirdavo papildomas limitus. Įsakyme Nr. 00449 numatyti ir kalinių, jau esančių kalėjimuose ir lageriuose, sušaudymo limitai. Iš viso – 10 tūkst. žmonių. Pradžioje Solonecko kalėjimui buvo skirtas 1 tūkst. 200 žmonių limitas, o su papildoma reikalavimais mirties bausmė skirta 1 tūkst. 825 politiniams kaliniams. Žudynėms vykdy-

ti buvo remiamasi Leningrado NKVD nuosprendžiais, kuriuos neakivaizdžiai "štampano" "trejukės".

Žmonių nereikėjo areštuoti, jie ir taip jau kentėjo lageriuose, jiems nebuvo skiriamas jokių naujų kaltinimų. Pačios lagerio operatyvinio skyriaus darbuotojai nuosprendži parašydavo remdamiesi asmens bylos pažyma. Kai kuriuos kalinius pripažindavo dar labiau kenkėjiskais, nepasitaisiusiais, izoliacijos sąlygomis tėšiančiais kontrrevoliucinę ir agitacinę "veiklą". Štai ir viskas. Juos išsiuado į Leningradą, o ten pagal atsiųstą sąrašą "trejukė" priimdavo nuosprendži žmones sušaudyti.

Sovietų valdžia manė, kad Solovecko kalėjime patys pavojingiausi – politiniai kalinių. Ten buvo nacionalinių judėjimų atstovai, politiniai oponentai, nelojali sovietų valdžiai inteligenčiai, religinių konfesijų atstovai, žmonės, kaltinami sėmokslu, diversijomis, kenkėjiskumu.

Spalio mėn. pirmajame etape, išplukdytame iš lagerinių salų į žemyną, suskaičiuota 1 tūkst. 111 žmonių. Juos sušaudė Sandormoche. Tai buvo didžiausias pasmerktųjų etapas, apie kurį ilgą laiką nieko nežinota.

Apie tą laikotarpį pasakojo A. Roginskis: "Iš Leningrando išvyko NKVD sušaudymo komanda. Pasmerktuosius išvilko iš kamery, pakrovė į baržą, vėliau Kemiję perkrovė į geležinkelio sastatą ir per kelias valandas pristatė į Belomo-Baltijos lagerio "sostinę" Medvežjegorską. Ten juos laikė, laukdami komandos sušaudyti.

Sušaudymo egzekucijos prie Medvežjegorsko vyko, atrodo, nuo 1934 metų. Žmonių žudynių vietas slėpė, jų užfiksuočių nepavyko rasti prieinamuose dokumentuose. 1990 m. Karelės ir Sankt Peterburgo "Memorialo" darbuotojai Petrozavodsko archyvuose rado baužiamą bylą, užvestą tuo metu sušaudymo komandos vadovui kpt. M. Matvejevui. Byloje buvo duomenų, padėjusių apytikriai nustatyti žmonių sušaudymo vietą. Toliau minimoje vietovėje reikėjo atlikti papildomus tyrimus."

Sankt Peterburgo "Memorialo" vadovė I. Fligė papasakojo: "Ekspedicijos darbai ilgai neužtruko. Svarbiausia – archyvinė paieška buvo atlikta dar prieš ekspedicijos grupės išvykimą. Sutapo įvairių archyvinių tyrimų rezultatai:

maskviečių, tyrinėjusių "trejukės", protokolai, petrozavodkiečių, nuosekliai tyrusių Belomo-Baltijos lagerio istoriją, Veniamino Jofės iš Sankt Peterburgo, kryptingai ieškojusio "dingusio" etapo. Svarbiausias nuorodas jis aptiko kpt. Matvejevo, komandiruoto iš Leningrado į Solovkus išvykdinti pasmerktiesiems mirties nuosprendži, tardymo byloje. Jo parodymuose atstiktinai išaiškėjo žmonių sušaudymo vieta. Jis buvo tardomas kaip atlikęs šaudymo procedūrą, ir iš kelių atstiktinų frazių paaškėjo, kad atstumas nuo kalinių laikymo vietas iki šaudymo aikštėlės – 19 kilometrų. Bet iš Medvežjegorsko veda keturi keliai, neaišku, kuriuo keliu reikia pasukti norint surasti palaikų užkasimo vietą. Kitame tardymo protokole paminėta, kad pasmerktuosius vežė pro Pinduši kaimą. Taigi išaiškinome, kur ieškoti. Kartu su vietiniiais kraštotyrininkais, padedami rajono administracijos, pradėjome lauko tyrimo darbus ir pirmąją dieną – 1999 m. liepos 1-ąjį ap tikome užkastuosius."

Tai dar viena data – dešimtmetis, kai aptiki 1937-aisiais sušaudyti politiniai kalinių. 1997 m. rudenį, pritariant Karelės vyriausybei, Sandormoche buvo atidarytos memorialinės kapinės, kur kiekvienais metais vyksta Atminimo dienų renginiai.

Tarptautinės bendrijos "Memorialas" valdyba nuosprendė šiaisiai sušaudyti politinių kalinių. 1997 m. rudenį, pritariant Karelės vyriausybei, Sandormoche buvo atidarytos memorialinės kapinės, kur kiekvienais metais vyksta Atminimo dienų renginiai.

Tarptautinės bendrijos "Memorialas" valdyba nuosprendė šiaisiai sušaudyti politinių kalinių. 1997 m. rudenį, pritariant Karelės vyriausybei, Sandormoche buvo atidarytos memorialinės kapinės, kur kiekvienais metais vyksta Atminimo dienų renginiai.

Žuvusiųjų atminimą pagerbė jų giminės, Karelės, Medvežjegorsko, "Memorialo" atstovai, Ukrainos, Lietu-

vos, Latvijos, Suomijos, Lenkijos, Sankt Peterburgo, Udmurtijos, Tatarstano, Komijos, Orienburgo, Smolensko, Voronežo, Nižnij Novgorodo, Riazanės, Samaros, Permės, Bratsko, Jekaterinburga, Donecko, Lvovo visuomeninių organizacijų ir Rusijos bei Ukrainos atstovai. Kai kurios delegacijos į Sandormochą iš kitų vietovių, kur buvo palaidoti sušaudyti politiniai kalinių, atsivežė žemės ir išbėrė ją prie Solovecko akmens pa-

pėdés.

Renginyje kalbėjo Rusijos Federacijos Žmogaus teisių komiteto atstovas V. Lukinas, RF Konstitucinio teismo narys A. Kononovas, tarptautinės bendrijos "Memorialas" direktorė E. Žemkova.

Po iškilmui susirinkusieji skirstėsi prie paminklų ir simbolinių ženklių, pastatytų memorialinėse kapinėse. Įvairiomis nacionalinėmis ir religinėmis bendruomenėmis šv. Mišias aukojo Ukrainos autokefalinės bažnyčios atstovas, katalikų, pravoslavų, žydų, musulmonų dvasininkai. Gimines aplankė tvarkin-gus savo artimųjų kapus. "Daug kur buvo vykdomos Didžiojo teroro egzekucijos. Sandormochas skiriasi pagal žuvusiųjų tautinę sudėtį. Cia guli žmonių palaikai iš visų buvusios Sovietų sąjungos respublikų, iš visų Rusijos regionų. Būtent čia, Sandormoche, tragedijos istorijos atminimas tampa bendra žmonių atmintimi", – kalbėjo Irina Fligė. "Sandormochas – tai viena iš masinių žudynių vietų. Istorinės šių žudynių aplinkybės turėtų atsirasti mokykliniuose vadovėliuose ir apie tai dėstoma mokyklose. Cia, Sandormoche, kaip ir kitose analogiškose vietose, sovietų valdžia pademonstravo teroristinę savo esmę, savo požiūrį į žmogų, ne kaip į didžiulių procesų valdomą "varžtelį", o kaip į dulkelę, neturinčią jokios žmogiškos vertės". Taip mano A. Roginskis ir jo bendražygiai.

Pagal "Memorialo" spaudą parengė Jonas LUKSÉ

| Skaitojo mintys

Iš Lietuvos išvytą priglaudė estai

Jaunystėje sovietų valdžios buvau įvairiausiais būdais blaškomas ir persekiojamas. Patekau net... į sovietinį "rojų" – Vorkutą. Į laisvę išleistas 1953 metais. Į Lietuvą grįžau 1958 m. birželį, o rugpjūtį mane paėmė į sovietų armiją. Tikau tik į statybinių darinių. Ten susipažinau su Taline dirbusiu statybos darbų vykdytoju Mirseepu.

Po dvejų metų iš sovietų armijos grįžau į Lietuvą, įsidarbinau Panevėžio statybos treste 55-oje valdyboje mūrininku. Kurį laiką džiaugiaus darbu, norejau gauti nors šeimyninį bendrabutį. Buto man reikėjo kaip saulės, nes jau buvau sukūrės šeimą. Vietos valdžia lyg ir buvo nusiteikusi skirti, bet pradėjus šį klausimą svarstyti, arši komunistė, kadrų skyriaus viršininkė „draugė“ S. (pavardė redakcijai žinoma) sudarė tokias "salygas", kad privalėjau nešintis iš Lietuvos.

Nuvykau į Estiją pas Mirseepą, su kuriuo teko kalėti Vorkutoje. Jis grįžęs iš lagerio dirbo statybos darbų vykdytoju. Estijoje man iš karto suteikė butą ir su malonumu priėmė į darbą. Ten išdirbau trejus metus. Po trejų metų mane jau priėmė į gimtoji Lietuvą.

Noriu pastebeti, kad estų tauta tada buvo daug vieinės nei lietuvių. Nors čia buvau svetimas, tačiau mane priėmė kaip savą. Estijoje niekas nekreipė dėmesio į partiškumą, labiau stengėsi vertinti gerą darbininką. Gyvenau Villjaudi miestelyje, dirbau įvairose Estijos vietovėse. Uždirbau tiek, kad mūsų trijų asmenų šeimai nieko netruko.

Gal būčiau visam gyvenimui ten pasilikęs, bet į Lietuvą reikėjo grįžti dėl šeimos – atėjo laikas dukterių leisti į moysiuklę. Sugržome.

Antanas ŠIMĖNAS

Užsiprenumeruokite

"Tremtinį"!

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mėn. – 5,20 Lt, 3 mėn. – 15,60 Lt.

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,30 Lt.

"Tremtinys" išeina keturis kartus per mėnesį. Iki kiekvieno mėnesio 22 d. galite užsiprenumeruoti "Tremtinį" kitam mėnesiui.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams – 80 JAV dolerių.

Janina CIBIENĖ

* * *

Man patinka gelstantys medžiai,
Sužydėjė rudens spalvomis.
Ir visai nebausiu, kad jų lapai
Greit ant žemės gimtosios nukris.

Nebaisu, nes jie moka iškėsti
Praradimą ir likt išdidžiai
Net tada, kai bus šakos pajuodę,
Ir kai šalčiai žiemės ateis.

Atlaikys jie ir vėtras, ir liūtis,
Gal tyliai šakomis tik vaitos.
Kada sielvartas širdį suspaudžia,
Panaši noriu būti į juos.

Skelbimai

Spalio 6 d. (šeštadienį) 11 val. Zarasų bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1944–1947 m. Suvieko–Raudinės–Stelmužės apylinkių Vytauto apygardos žuvusių partizanų. Po šv. Mišių Suvieko link 16-ame kilometre (Knypškių k., kryžkelė į Raudinę) bus šventinamas paminklas žuvusiems partizanams. Malonai kviečiame dalyvauti.

Spalio 6 d. (šeštadienį) 10.30 val. Šakių r. Slavikų parapijos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už žuvusius Tauro apyg. Žalgirio rinkt. partizanus. Po šv. Mišių Liausų miške bus šventinamas paminklas.

Spalio 7 d. (sekmadienį) 13.30 val. Šimkaičiuose bus pagerbtis prieš 60 metų Pleteriškės kaimė, Šimkaičių valsčiuje, už Tėvynės laisvę žuvę kovotojai: Jonas Jokubauskas-Jonaius–Skroblas, Aurys, Merkys, Antanas Slušinskas-Daurys, Žvainys, Jonas Mankus, Juozas Krikštonaitis-Krikštūnas, Juozas Ambrozaitys.

Sv. Mišių Šimkaičių Sv. Martyno bažnyčioje metu giedos Jurbarko politinių kalinių ir tremtinių choras „Versmė“. Po Mišių – žuvusiųjų pagerbimas Šimkaičių miške, prie paminklo partizanams ir generolo Jono Žemaičio vadavietėje.

Spalio 8 d. (pirmadienį) 9 val. Kauno apygardos teisme (A. Mickevičiaus g. 18) bus nagrinėjama „bojėvikų“ – smogikų J. Juškauskų ir J. Navicko, 1952 m. išdavusių ir padegusių Lietuvos partizanų slėptuvę, nužudžiusių tris partizanus, byla.

Projektas „Pažinkime Lietuvą ir jos etnines žemes“

Spalio 13 d. „Smegduobių ir aludario Žaldoko kraštą“. Malūnų krašte susitiksime su Don Kichotu ir karaliumi Aleksandru. Aplankysime: Astravo dvarą, dirbtinį Lietuvos ežerą ir ilgiausią medinį tiltą, ieškosime Velykų, Karvės ir kt. olų. Biržų pilyje šoksime kartu su etnografiniu ansambliu, ragausime senovinio Radvilų alaus, sužinosime jo gamybos paslaptis ir tradicijas. Kaina 72 litai.

Spalio 14 d. „Panemunės pilys ir piliakalniai“. Pabūsime Lietuvos „Tatruose“ ir vilkų mieste, aplankysime Palemono ir Gedimino piliakalnius, kopsime į Junigedos bažnyčios bokštą, grožėsimės muziejaus eksponatais, aplankysime Raudonės ir Zamkaus pilis. Kaina 40 litų.

Spalio 20 d. „Lietuvos Šveicarija“. Keliausime per Stakliškes – lietuviško midaus sostinę. Ragausime senojo gėrimo, pamatysime Napoleono kepurę, Kartuvių kalną, Velnio duobę, poeto A. Mickevičiaus ažuolą, domininkonų vienuolyną. Traukuose ragausime kibinų ir aplankysime pusiasalio pilį, senają kenesą. Grožėsimės landšaftininko E.F. Andre parku, grafo J. Tiškevičiaus rūmais. Kaina 55 litai.

Spalio 21 d. „Ukmergės krašto dvarai“. Aplankysime Siekų, Krikštėnų, Taujėnų, Užugirio dvarus. Susipažinsime su šių dvarų istorija. Kaina 45 litai.

Spalio 27 d. „Saulės miestas ir ežeras riešuto kevale“. Vyksime per Šiluvą, Tytuvėnus. Ekskursija po senosius Šiaulių, kelionė į Karpų mauzoliejų. Aplankysime Frenkelio vilą, Katinų muziejų ir Kryžių kalną. Kaina 70 litų.

Grupėmis 15 ir daugiau asmenų – data, kaina sutartinė. Moksleiviams – nuolaidos.

Kreiptis: nuo 10 iki 16 val. tel. (8 37) 205482, visą dieną 8 689 54571. El. paštas cepurniene@delfi.lt. Informacija www.turistas.lt

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Tremtinys

Juozas ARDZIJAUSKAS

Amžių tyla

Aš – Tyla! Neskaičiuokit man metų!
Tai namai, iš kurių jūs išėjot.
Kaip neklusnūs vaikai – nesupratot,
Kas jus saugojo, kas palydėjo.

Aš – Tyla kalnuose, vandenynuose.
Erdvėse, skraiste tolis pridengus...
Ateinu, kai nurimsta grumtynės,
Mažint skausmą, kai žus vaikai brangūs.

Aš – Tyla, pasiusta Amžinybės,
Vis budésiu prie lopšio, prie karsto,
Kol surinksiu pasaulio vertynes
Kaip žvaigždes, kurias laikas išbarsto.

Užjaučiame

Mirus buvusiai politinei
kalinei, medicinos seserai
Liucijai VALIUKIENEI,
nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Klaipėdos filialas

Staiga mirus mylimam
broliui Jonui nuoširdžiai užjaučiame LPKTS Radviliškio
filialo tarybos pirmininką Balį NOTKU.

LPKTS Radviliškio filialo valdyba

Dėl žmonos mirties nuo
širdžiai užjaučiame LPKTS Ignalinos filialo valdybos
pirmininko pavaduotoją Bronių GUDÉNĄ.

LPKTS Ignalinos filialas

Spalio 9 d. (antradienį) 16 val. Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus Didžiojo salėje bus atidaryta paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Laikinoji Vyriausybė 1812 m.“, skirta Laikinosios Vyriausybės sudarymo 195-osioms metinėms. Malonai kviečiame.

Nuo spalio 1 d. iki balandžio 1 d. Vytauto Didžiojo karo muziejuje (K. Donelaičio g. 64, tel. 32 09 39) lankytojai laukiami trečiadieniais–sekundadieniais 10–17 val. (kasa dirba iki 16.30 val.).

Spalio 13 d. (šeštadienį) 13 val. Skuodo r. Barstyčių bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1945 m. rugpjūčio 5 d. žuvusių LLA partizanų Albertą Jasmontą-Žiogą, Aleksandrą Taurylaitę-Jančauskienę, Leoną Sarapnicką, partizanų rėmėjus Aleksandrą Liubinavičiūtę-Jančauskienę, Petrą Laukineitį.

Po šv. Mišių Plikšilės miške bus pašventintas atminimo ženklas.

ILSÈKITES RAMYBĖJE**Konstantinas Burinas**

1923–2007

Gimė Baltarusijoje – Bresto sr. Iavasovičių r. Dubytovoko kaime. Vokiečiams okupavus kraštą prieverta išvežtas darbams į Vokietiją. Iš ten slapta pasitraukė į Prancūziją. Antrojo pasaulinio karo metu kovėsi su vokiečiais prancūzų (maki) būriuose. Apdovanotas Prancūzijos valstybiniais apdovanojimais. Pasibaigus karui nuspindė grįžti į Lietuvą, nors kovų draugai perspėjo, kuo tai gali baigtis. Pervažiavę sieną buvo suimtas ir išvežtas į Komijos lagerius. Ten vedė bendro likimo lietuviatę. Pasibaigus ikalinimo laikui grįžo į Rokiškį. Su žmona užauginio dukterį Rimą ir sūnų Viktorą.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Rokiškio skyrius**Stepas Bartkevičius**

1929–2007

Gimė Šmuškų k., Gelvonų valsč., Ukmergės aps. Šeimoje augo trys broliai. Anksti mirė tėvas. 1952 m. su šeima ištremtas į Krasnojarsko kr. Ingulo r. – Tabogotską. Sibire dirbo mašinistu.

Į Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno Radviliškyje, išisabarino garvežių depe mašinisto padėjėjų, vėliau – mašinistu.

Palaidotas Radviliškio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio filialas**Albinas Pojuodis**

1934–2007

Gimė Sorginės k., Naujamiesčio valsč., Panevėžio aps., turtingų ūkininkų šeimoje, užauginusioje dvi dukteris ir du sūnus. 1949 m. ištremtas į Irkutsko sr. Čeremchovo r. Dirbo šachtose.

Į Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno Radviliškio r. Užuožerių k. Dirbo vairuotoju. Kartu su žmona užaugino sūnų ir dukterį.

Palaidotas Radviliškio kapinėse.

Užjaučiame žmoną, vaikus, artimuosius.

LPKTS Radviliškio filialas**Mykolas Zopelis**

1937–2007

Gimė Panevėžio r. Mazgaigilio k. ūkininkų šeimoje. Augo su trimis broliais ir keturiomis seserimis. 1951 m. motina su keturiais vaikais ištremta į Tomsko sr. Teguldeto r. Būdamas paauglys Mykolas dirbo miško ruošos darbus. 1956 m. grįžo į gimtinę, dirbo kolūkyje. 1960 m. vedė, užaugino du sūnus. 1991 m. tapo LPKTS Panevėžio filialo vėliau – TS PKTF nariu.

Palaidotas Mazgaigilio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnus, artimuosius.

LPKTS Panevėžio filialas**Marija Talunytė-Basienė-Vičiulienė**

1923–2007

Gimė Ignalinos r. Daininė k. ūkininkų šeimoje. Vyras Basys dirbo mokytoju. Sovietams okupavus Lietuvą Basys išėjo partizanauti ir žuvo. 1945 m. su mama Marija ištremta į Molotovo sr. Jusvinsko r. Ten sukūrė kitą šeimą, susilaikė trijų vaikų.

Į Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno Kretingoje.

Palaidota Kretingos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus bei artimuosius.

LPKTS Kretingos filialas

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214 Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt> Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365. Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3790. Užs. Nr.

Kaina 1,30 Lt